## Streszczenie

Niniejszy projekt badawczy miał na celu ukazanie doświadczeń biograficznych związanych z realizacją drogi zawodowej przez mężczyzn pracujących w skrajnie sfeminizowanym zawodzie nauczyciela edukacji wczesnoszkolnej.

W rozdziale pierwszym ukazano teoretyczne rozważania dotyczące męskości, w tym koncepcję męskości hegemonicznej Raewyn Connell, która posłużyła za interpretacyjny filtr przy analizie zgromadzonego materiału badawczego. Ponieważ wskazana perspektywa teoretyczna ściśle wiąże się z problematyką socjalizacji rodzajowej, to w tej części rozprawy zaprezentowano również wątek kształtowania się rodzaju, agendy mające szczególny wpływ na przebieg tego procesu, a także poruszono problematykę upłciawiania (na) rynku pracy.

Drugi rozdział – także o charakterze teoretycznym – opracowany został w celu przybliżenia zjawiska feminizacji zawodu nauczycielskiego oraz stanu wiedzy na temat mężczyzn zatrudnionych jako nauczyciele-wychowawcy na poziomie edukacji wczesnoszkolnej. Scharakteryzowano w nim historyczny proces przejścia profesji nauczycielskiej od zmaskulinizowania do sfeminizowania, uwzględniając przyczyny oraz skutki tego fenomenu. W rozdziale tym dokonano również przeglądu badań odnoszących się do problematyki zatrudniania mężczyzn w charakterze wychowawców na poziomie nauczania początkowego.

Opis zastosowanej procedury metodologicznej zawarty został w rozdziale trzecim. Przedstawiono w nim przyjęte w pracy jakościowe podejście badawcze oraz paradygmat interpretatywny, określono cele oraz problemy badawcze, uzasadniono osadzenie projektu w obszarze badań biograficznych, a także uargumentowano zasadność zastosowania autobiograficznego wywiadu narracyjnego według koncepcji Fritza Schützego. Opisana została ponadto strategia dotarcia do rozmówców, zastosowane kryteria przebiegu wywiadów oraz procedura analityczna zgromadzonego materiału empirycznego.

Analizę przeprowadzonych badań zaprezentowano w rozdziale czwartym, piątym oraz szóstym. Zostały one stworzone w odniesieniu do trzech wyróżnionych obszarów badawczych związanych z (1) wyborem profesji nauczycielskiej, (2) przebiegiem kariery rozmówców oraz (3) realizacją różnych typów męskości w toku pracy w zawodzie silnie sfeminizowanym. Wyróżnienie w materiale sekwencji struktur procesowych pozwoliło na stworzenie profili biograficznych badanych, natomiast w procesie ich porównania wyodrębniono cztery modele odnoszące się do typów przebiegu kariery zawodowej: *Pozostać w schronisku, Odnaleźć szlak,*

*Zdobyć szczyt*, *Wisieć nad przepaścią*. W tej części rozprawy ukazano również doświadczenia mężczyzn w odniesieniu do budowania relacji w sfeminizowanym środowisku współpracowniczym, tworzenia płaszczyzny wzajemnego zaufania z rodzicami uczniów, strategie budowania więzi z wychowankami oraz stosunek do zakorzenionych stereotypów zawodu. W trakcie analizy wyłoniono cztery typy obrazów męskości nauczycieli edukacji wczesnoszkolnej: mężczyzna-nauczyciel jako „dewiant", mężczyzna-nauczyciel jako „ciekawostka", mężczyzna-nauczyciel jako profesjonalista, mężczyzna-nauczyciel jako wzorzec męskiej roli społecznej. Całość zaprezentowanego materiału odczytano następnie ponownie z wykorzystaniem interpretacyjnego filtra koncepcji męskości Raewyn Connell.